

Årsrapport 2021

Politiets magtanvendelse

Indholdsfortegnelse

01	Indledning	3
02	Politiets indberetningssystem	3
03	Peberspray	4
04	CS-gas	5
05	Politihund	5
06	Politistav	6
07	Skydevåben	7

01 Indledning

Politiets anvendelse af magt er reguleret i politilovens §§ 15-21 og i bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004 med senere ændring om politiets anvendelse af visse magtmidler mv.

Politiets magtmidler opdeles i otte kategorier, hvor talens brug er det mindst indgribende magtmiddel, og hvor anvendelse af skydevåben er det mest indgribende:

- Talens brug
- Håndkraft
- Håndjern
- Peberspray
- CS-Gas
- Politihund
- Politistav
- Skydevåben

Ved gennemførelse af en politiforretning foretager de involverede polititjenestemænd løbende en vurdering af, om det er nødvendigt og forsvarligt at anvende magt i den aktuelle situation. I denne vurdering indgår blandt andet, hvilket magtmiddel der i givet fald skal anvendes. Politiet skal vælge det mindst indgribende magtmiddel, der skønnes at være tilstrækkeligt, og anvendelsen må alene ske i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet ved magtanvendelsen.

Indberetningspligt

Politiet har ikke indberetningspligt, når magtanvendelsen alene angår talens brug, håndkraft eller håndjern.

Der er derimod indberetningspligt til Rigspolitiet, når politiet i forbindelse med en politiforretning har anvendt magtmidler i kategorierne for henholdsvis peberspray, gas, politihund, politistav eller skydevåben.

I de tilfælde, hvor der har været anvendt flere forskellige kategorier af indberetningspligtige magtmidler, skal der afgives indberetning for hver af de anvendte kategorier.

I tilfælde, hvor der har medvirket flere polititjenestemænd, som ikke har været under samlet kommando, kan der være afgivet flere individuelle indberetninger. Dette medfører, at antallet af indberetninger kan overstige antallet af enkeltstående hændelser.

I de tilfælde, hvor en politiforretning gennemføres under kommando, og hvor lederen af politiaktionen har beordret for anvendelse af indberetningspligtige magtmidler, skal den pågældende leder efterfølgende udfærdige en samlet indberetning om anvendelsen.

02 Magtmiddelindberetningssystemet

Politiet har siden 2013 anvendt en digital magtmiddelindberetningsplatform (Magtmiddelindberetningssystemet), hvor politikredsene skal afgive indberetninger til Rigspolitiet om anvendelsen af indberetningspligtige magtmidler.

Opgørelsen

Dataudtræk af indberetningerne for 2021 er opgjort endeligt den 3. maj 2022 og inkluderer alle færdigbehandlede indberetninger fra samtlige politikredse.

Datagrundlaget er delvist dynamisk, da der i nogle tilfælde kan forekomme efteropdatering af indberetninger om magtanvendelse, som er foretaget forud for opgørelsesdatoen. Der tages derfor et generelt forbehold for, at der kan være foretaget enkelte ændringer i forhold til tidligere årsrapporter på grund af efterregistreringer.

Opgørelserne i denne årsrapport er ikke nødvendigvis sammenlignelige med andre opgørelser over politiets magtanvendelse. Dette kan skyldes, at andre opgørelser kan være baserede på data, som udspringer af magtanvendelsen, men som er fremkommet eller er indtruffet efter magtanvendelsen. For eksempel vil det i en indberetning, hvor politiet har anvendt skydevåben og herved har såret en person, være anført, at den pågældendes tilstand er "tilskadekommet", hvilket også vil fremgå af statistikgrundlaget for denne årsrapport. Hvis den pågældende på et senere tidspunkt afgår ved døden som følge af politiets skudafgivning, vil det i andre opgørelser fremstå som "afgået ved døden".

03 Anvendelse af peberspray

År	Indberetninger i alt
2021	579
2020	610
2019	604
2018	567
2017	557

Antallet af indberetninger har de seneste år ligget på et forholdsvis stabilt niveau. Det er Rigspolitiets vurdering, at peberspray er et effektivt og relativt mildt magtmiddel, som normalt kun kortvarigt medfører gener hos de personer, som bliver eksponeret for peberspray. Således har anvendelsen i 2021 medført, at den eksponerede person er blevet registreret som "tilskadekommet" i 9 indberetninger eller som "skadestuebehandlet" i 11 indberetninger.

04 Anvendelse af CS-gas

År	Indberetninger i alt	Antal anvendte gaspatroner og gasgranater
2021	10	91
2020	4	370
2019	12	222
2018	6	16
2017	2	9

Antallet af indberetninger om brug af CS-gas varierer meget fra år til år, idet anvendelse af CS-gas ofte er relateret til enkeltstående hændelser vedrørende større uroligheder. Københavns Politi har således i 2021 ved en enkelt aktion, hvor en demonstration udviklede sig til gadeuroligheder, anvendt i alt 40 stk. CS-gaspatroner og CS-gasgranater.

I de tilfælde, hvor en politiforretning gennemføres under kommando, og hvor lederen af politiaktionen har beordret for anvendelse af CS-gas, skal den pågældende leder efterfølgende udfærdige en samlet indberetning om anvendelsen.

05 Anvendelse af politihund

Anvendelse af politihund skal indberettes, når politihunden har været anvendt som magtmiddel, herunder hvis det blot har været tilkendegivet, at politiet havde til hensigt at anvende politihund, hvis ikke politiets påbud blev efterkommet.

År	Indberetninger i alt	Uden personskade (ikke bidt)	Med personskade (bidt)
2021	349	247	102
2020	389	279	110
2019	394	283	111
2018	292	188	104
2017	267	165	102

Fra 2019 er der sket en stigning i antallet af indberetninger uden personskade (ikke bidt). En årsag hertil kan være øget opmærksomhed i politiet på, at der skal ske indberetning ved trussel om brug af politihund.

Siden 2010, hvor antallet af indberetninger med personskade var opgjort til 194 tilfælde, har der været arbejdet målrettet med at få politihundene til at afstå fra at bide, så længe gerningsmanden efterkommer de påbud, der bliver givet af hundeføreren. Antallet af indberetninger, som har medført personskade, har de seneste 5 år ligget nogenlunde stabilt på omkring 100 tilfælde.

Ud af de 102 anførte registreringer med personskade i 2021 er 37 registreret som "tilskadekommen" og 65 registreret som "skadestuebehandlet".

06 Anvendelse af politistav

År	Indberetninger i alt
2021	294
2020	227
2019	335
2018	230
2017	252

Antallet af indberetninger om brug af politistav er forholdsvis stabilt fra år til år, og variationer har ofte været relateret til enkeltstående uroligheder

En del indberetninger for 2021 har været relateret til demonstrationer, hvor demonstrationerne har udviklet sig til uroligheder.

I de tilfælde, hvor en politiforretning gennemføres under kommando, og hvor lederen af politiaktionen har beordret anvendelse af politistav, skal den pågældende leder efterfølgende udfærdige en samlet indberetning om anvendelsen.

07 Anvendelse af skydevåben

Når politiet har afgivet skud mod en eller flere personer, eller når politiet har anvendt våben som en direkte trussel mod en eller flere personer, skal der afgives indberetning til Rigspolitiet. Indberetningerne under dette punkt inkluderer derfor både hændelser, hvor politiet har afgivet skud mod en eller flere personer, samt hændelser hvor politiet alene har anvendt skydevåben som en direkte trussel.

År	Indberetninger i alt	Hændelser i alt med skud mod personer	Heraf G-mand "afgået ved døden"	Heraf G-mand "tilskadekommen"	Heraf G-mand "uskadt"
2021	293	4	0	4	0
2020	400	13	2	7	4
2019	423	5	0	5	0
2018	371	5	0	4	1
2017	411	3	0	2	1

Antallet af indberetninger om politiets anvendelse af skydevåben er relativt stabilt fra år til år, og de i alt 293 afgivne indberetninger for 2021 om brug af skydevåben relateres til samlet 246 unikke hændelser.

I de tilfælde, hvor en politiforretning gennemføres under kommando og hvor lederen af politiaktionen har beordret anvendelse af skydevåben, skal den pågældende leder efterfølgende udfærdige en samlet indberetning om anvendelsen.